

Noces de plata

El dia 25 prop passat es complí el 25è. aniversari de la fundació de la nostra entitat. Per acord pres en reunió convocada a l'efecte, a aquest esdeveniment deu ésser dignament festejat amb actes de caràcter extraordinari. El fet, però, de celebrar-se aquell dia l'Assemblea general del nostre partit a Barcelona i de la de la Federació de la Premsa Catalano-Balear a Manresa—assemblees que han desplaçat de Reus volguts amics i companys—unit al desig que la commemoració abasti també el vinticinquè aniversari de la fundació d'aquest periòdic el primer número del qual veié la llum pública el dia 7 de novembre de 1906, induïren als directors de Foment Nacionalista Republicà a ajornar els actes abans alludits per a la primera desena del mes pròxim. Així ho férem públic per mitjà d'una gazetilla publicada en les nostres columnes.

Donat el caràcter particular i fins diríem íntim de la commemoració projectada, no havíem previst que la data del 25 d'octubre de 1906 pogués ésser recordada per ningú que no vingui a enfortir el seu esperit en el nostre casal, per molts evocador de plaents i emotius records i per tots els catalanistes republicans, fraternalment acollidor. Per això ha estat tan agradosa la sorpresa en veure en el frontal de "Les Circumstàncies" un bell article glossador de les noccs de plata del "Foment Republicà Nacionalista".

Nosaltres, davant del comentari sensat i noble del confrare, volem correspondre a la finesa reproduint lo íntegrament en les nostres columnes; i per tal que una falsa interpretació no pugui esvair l'aroma de dignitat que exhala l'article de referència, ens abstenim de posar raonaments i proves a determinats conceptes del confrare, raonaments i proves que segurament demostrarien que Foment ha evolucionat al compàs dels temps i que avui, gràcies a la joventut que el governa i l'orienta és l'organisme polític local que més concorda amb els ideals de la Catalunya liberal d'avui i més enyora i desitja el concurs de tots els ciutadans que aspiren a la veritable lliberació dels pobles i dels homes.

Heu's ací l'article que "Les Circumstàncies" publicà el pròxim passat diumenge sota el títol que encapsala aquestes ratlles:

"Avui s'escau el vinticinquenari de la fundació del nostre Foment Nacionalista Republicà i aquest aniversari constitueix una veritable festa pel catalanisme reusenc. D'ençà de la fundació de l'entitat esmentada es pot dir que s'ha introduït l'alè patriòtic en la política local i aquesta n'ha sortit dignificada i fins diríem democratitzada. Abans els catalanistes ja s'havien organitzat a la nostra ciutat, però llur actuació obligatòriament era poc transcendent, a causa d'un nombre petit i potser d'un esperit massa selecte.

Els homes que fundaren el F. N. R., sortosament gairebé tots vivents i presents, tingueren, per a fer prosperar el catalanisme a Reus, l'encert de colorar-lo amb unes gotes de vermell. S'ha qualificat la nostra ciutat, amb exactitud, de poble progressiu i liberal i, donant al catalanisme un color adequat, per força havia d'anar endavant un ideal al capdavant de llibertat i latent en la consciència de tots. Un catalanisme blanc o gris no s'hauria pogut imposar tan prompte. D'altra banda, donant una tendència a llur catalanisme, els fundadors de F. N. R. potser no es proposaren res deliberadament, sinó que obeeïren amb simplicitat l'imperatiu categòric de llur doble fons de reusencs i d'homes d'un temps.

Calgué, també, per popularitzar el catalanisme, que aquests homes agafessin una bandera de política municipal. Això encara els obrí un més ample i més recte camí per arribar al poble que el de llur esquerrisme. Esvait com ja és el soroll de campanyes i d'actuacions de vint anys enrera, potser és millor de no dir si fou injusta o no una lluita que, més que idealista, arribà a personalista, i per això interessà tant la passió morbosa del públic. Els homes de F. N. R., però, que havien començat llur actuació amb un entusiasme catalanesc assenyalable, llavors oblidaren més d'un cop llur idea polar per a deixar-se seduir, complaguts, pel caire picarese de la política de campanya.

De mica a mica, els ressons d'un bregar estrenu i el joc d'una política menuda i d'horitzons limitats creà un casinisme, que ha pogut fer ombra a una cordial idea bàsica i justifica negligències, oblits i defallències, traduïdes en l'absència d'una obra catalanitzadora a la nostra ciutat, que els homes de F. N. R. tenien l'obligació de dur a terme. Llur força política i llur popularitat els havia d'empényer a deixar un solc positiu de catalanitat en el nostre poble. No podem dir que no treballassin per Catalunya, però, abstrats amb altres activitats, no ho feren amb l'eficàcia que calia. El casinisme sovint els aturava la mirada i els desviava els intents.

Durant la dictadura, homes caracteritzats de F. N. R. no s'amagaven de dir que llur entitat ja havia realitzat tot allò que li pertocava. A temps nous, gent i aires nous—venien a suggerir. Afegien que llavors només servaven la casa—oh gran influència del casinisme!—per a posar-la a disposició dels que vindrien. Morta la dictadura, un punt restringit els obligà a definir-se i a concretar una actitud particular com si el catalanisme no fos un moviment nacional. Els temps nous predits semblaven no haver arribat; contra allò que homes cons-

picus havien assenyalat, es reprenia, amb vigoria insospitada, la vella tendència al casinisme. La posterior adhesió a l'Esquerra Republicana de Catalunya—conglomerat electoral de voluntats i orientacions diverses—no eliminà aquell pensament motriu, que havia evitat, en una hora propícia, la catalanització completa de la política local i va impedir que es prenguéss, amb gratitud patriòtica, el gest dels vells possibilistes de convertir-se, amb resolta vocació, al catalanisme militant.

S'acosten, sembla, temps millors i al passat li podem dir adéu. La negligida obra catalanitzadora s'imposarà per obra de les circumstàncies favorables. Hi col·laborarem tots i majorment ho podrà fer aquella entitat que, amb vint-i-cinc anys de vida, ja té una tradició i un hàbit d'actuació catalana. En el moment, doncs, que els amics de F. N. R. poden posar una monjoia commemorativa en llur camí, no els ha de mancar la nostra fraternal felicitació. Des d'aquest lloc frontal del vell diari republicà, vigoritzat amb saba catalanesca, els la trametem amb una efusió sincera i cordial, no entelada per cap ressò de la polèmica que acabem de sostenir."

Uns "aires" enrarits

A Montblanc, surt un setmanari, el títol del qual "Aires de la Conca" és una vertadera paradoxa. Montblanc com tota la Conca de Barbarà, ha donat mostres sobrades del seu liberalisme i no són pas els aires clericals i reaccionaris que ve escampant el setmanari alludit, els que es respiren en aquelles precioses contrades.

Cada vuit dies, dos o tres senyors omplen les columnes d'aquell periòdic, amb tot el despit que els fa sentir la desfeta més absoluta, registrada en les últimes eleccions. Parodiant al seus inspiradors superms, els Duran i Ventosa, Estelrich, etc., la seva campanya infamant de detractors no s'atura davant de res. Arriben, àdhuc, a discutir el venerable President de Catalunya, amb la qual cosa ells saben prou bé que fan el pitjor dels torts a la nostra terra i a l'Estatut que ells mateixos votaren. Els naciona-

listes, que, com ells, trobaven tant bé la formació d'un partit centrista amb cap i casal a Madrid, el motiu principal del qual era apuntalar un rei que el poble ja es sacudia, i que inferí a Catalunya les més greus ofenses, avui es giren contra l'Esquerra, i en llur obra destructora, no reparen en utilitzar les més baixes insidies.

Sortosament per Catalunya i per la Conca de Barbarà, aquests homes ja són coneguts de tothom. No cal que s'esforcin que la confiança del poble no l'hauran mai més.

En la campanya difamadora que porten a terme, utilitzen com a argument suprem, una suposada vàlua dels seus dirigents, en front de la inhabilitat dels homes de l'Esquerra Republicana de Catalunya, que segons ells tenen la culpa de tot. No ens sorprendria veure un dia a les columnes d'"Aires de la

(Segueix a la 5.ª pàgina)